

ANNEN SØNDAG I FASTEN 2021 B (ÅLESUND)

1 Mos 22:1-18: Ta Isak, din eneste sønn, som du er så glad i.

Rom 8:31-34: Han sparte ikke sin egen sønn, men prisgav ham for oss alle.

Mark 9:2-10: Dette er min egen sønn, han som jeg har kjær. Lytt til ham!

I første lesning hører vi Herren si: "Ta Isak, din eneste sønn, som du er så glad i". I evangeliet lyder røsten fra himmelen: "Dette er min egen sønn, som jeg har kjær". Det består en mystisk forbindelse mellom Isak og Kristus. Men hvordan skal vi begripe lesningen om Abrahams offer, som vel må være det mest utfordrende avsnitt i hele Bibelen? Hvordan kan en Gud som er kjærlighet forholde seg sånn?

Det første vi skal merke oss, er lesningens første ord. Det står at Gud i de dager "ville sette Abraham på prøve". Husk: i flere tiår har Herren møysommelig gjort Abraham rede til å bli bærer av Guds løfte, en "far for mange folk". "I deg", sier Herren, "skal alle slekter på jorden velsignes." Opplæringen Abraham får, er robust. Igjen og igjen må han lære å gi slipp på det han tror er nødvendig for å bli den han er ment til å være. Ikke før har han slått seg til ro i landet Gud gir ham i arv, før Gud fører ham ut av det og ned til Egypt. Ikke før har Herren lovet ham, "din lønn skal bli meget stor", før han inngis en drøm om at hans slekt vil bli treller i fire hundre år. Fremfor alt: løftet Gud gir, forutsetter at Abraham får en ektefødt sønn, men Sarah er ufruktbar. Først når de er hundre år gamle, unnfanger hun: et bevis på dét som, lang tid etter, engelen forkynte til en annen måpende, vordende mor: "Ingen ting er umulig for Gud." Så, når Isak endelig er født, gror til, og fremtiden synes sikret, kommer budet: "Dra til Moria-landet".

I de siste årene har det pågått en kontrovers om siste ledd av Fadervår, som hos oss, ganske riktig, lyder "innled oss ikke i fristelse". Men Gud kan da ikke *friste* folk, er det blitt sagt; det går mot hans Fadersinn. Han er da ikke slem! I Italia og Frankrike, kanskje også i andre land, jeg vet ikke, er utfallet blitt at Herrens Bønn er endret. Man ber nå, "gå ikke fra oss når vi fristes" eller noe slikt. Det er en from bønn. Men i evangeliet står det dog ennå: "innled oss ikke".

Beretningen om Abraham kan belyse hva leddet betyr. Når det i den greske teksten av GT, som var evangelistenes bibel, sies om Abraham, "Gud satte ham på prøve", tilhører verbet "å sette på prøve" samme rot som substantivet i Fadervår: "innled oss ikke inn i fristelse". En "fristelse" som kommer fra Gud er en *prøve*. Den er ikke sadistisk sabotasje lik den til smådjevleene i min barndoms *Donald*-blader som, iført røde pysjubukser og utstyrt med møkkgreip, drev tegneseriens helter bort

fra dydige forsett og inn i all slags uskikk. Når Gud innleder i fristelse, slik han innledet Jesus i ørkenen for å fristes av Satan i førti dager, er det for å sette oss fri ved å la oss erfare den ondes illusjoner. Han viser oss hvor dypt vi har mulighet til å falle, for at vi så, i vår sårbarhet, kan kalle på ham og erfare hans hjelp. Jesu fristelser i ørkenen åpenbarte tre tendenser som, hvis de fikk gå upåaktet hen, kunne ha sabotert hans virke: tendensen til å møte folks umiddelbare krav på bekostning av deres reelle behov; tendensen til å gjøre Guds kraft til en form for underholdning; tendensen til å tro at et mål helliger midlene, om det så betyr å knele et minutt eller to for den ondes føtter. Fristelsen viste Vårherre hvor farene bestod. Når det vel var gjort, stod han trygt for å fullføre rollen han var kalt til å spille. Da meldte englene seg til hans tjeneste.

Noe tilsvarende skjer på Moria fjell. Abraham, som har ventet på Isak et helt liv, kan tenkes å tenke at sønnen er *hans*; at løftet om en tallrik ætt peker mot et abrahamisk dynasti. Han må innse, nok en gang, at, nei, alt er nåde. Selv den mest fremragende rolle i Guds plan går kun på å være et redskap, ikke mer. Vi må gi slipp på alt vårt. Som det står i en Davidsalme: "Ikke oss, men ditt navn gi du ære, Gud". Hvor tungt det kan være, å lære den leksen! Abraham fristes ved å forberede et offer som var gjengs i samtidens Kanaan. Er Gud så en grusom, blodtørstig, tyrannisk gud som krever at vi utøser vårt livsblod for å tekkes ham? Ved å konfrontere denne urfrykten, får Abraham sanne, ved englevakt: Nei, vår Gud er annerledes. Han følger oss med miskunn og godhet. Når vi selv ikke har ressurser igjen, sender han selv et offer til forsoning og legedom: I Abrahams tilfelle, en bukk; senere i frelseshistorien, Guds Lam, som tar bort verdens synder.

Senere jødisk tradisjon hevdet, med raffinert symbolsans, at Moria fjell, hvor Abraham sattes på prøve, var identisk med Sion, hvor David bygget sin by, Salomo sitt tempel. Det er dit Jesus er på vei når han viser seg for sine tre disipler i herlighet. Han lar dem ane hvem han er i sin guddoms fylde. Tabors glans utgydes over oss i dag for at vi, i vår faste, med blikket festet på Golgata, skal se at også korset er et lysets mysterium. Når Gud setter oss på prøve, når han leder oss inn i fristelse, slik han ledet sin elskede Sønn, er det alltid, til syvende og sist, for å føre oss til frihet og frelse. Går vi gjennom dødsskyggens dal, er det for at vi skal skue hans lys. Dette er Bibelens grunnleggende budskap. Hver av oss må lære det på egen hånd, av erfaring. Det er nødvendigvis krevende og kostbart, men vi omgis av en sky av vitner. La oss løfte blikket mot dem og fatte mot.